

Ільчук Владислава Олексіївна,
студентка 3-го курсу факультету прокуратури та слідства
(кримінальна юстиція) Національного університету
«Одеська юридична академія»

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права
Павлова В. Г.

ОСОБИСТІ НЕМАЙНОВІ ПРАВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В складних умовах сьогодення, в яких перебуває наша держава постало питання щодо особливостей реалізації особистих немайнових прав в період воєнного стану безпосередньо через те, що в чинному національному законодавстві висвітлено, що особисті немайнові права можуть не тільки обмежуватися, а ще є можливість протиправного обмеження особистих немайнових прав країною-агресором рф.

З метою захисту людей та їх життєдіяльності під час дії воєнного стану можуть бути обмежені особисті немайнові права, що ускладнює їх реалізацію під час дії режиму воєнного стану. Особисте немайнове право – це міра можливої поведінки суб'єкта права щодо благ, які невіддільні від його особистості, мають абсолютний характер і не мають економічного змісту, завдяки чому особа самостійно визначає межу його поведінки в особистому житті.

Відтак, чинний Цивільний кодекс нашої держави закріплює особисті немайнові та майнові права. У свою чергу особисті немайнові права поділяються на такі, що забезпечують природне існування та соціальне існування фізичної особи. У цьому аспекті слід зазначити, що законодавство України, зокрема цивільне законодавство, має спільну позицію з країнами Європейського Співтовариства щодо значення, серед іншого, особистих немайнових прав фізичної особи, закріплюючи механізм їх реалізації та захисту.

Слід зазначити, що особисті немайнові права особи характеризуються низкою ознак:

- 1) такі немайнові права є невід'ємною частиною змісту цивільної дієздатності фізичної особи;
- 2) особисті немайнові права мають свої особливості (виникають з моменту народження і припиняються зі смертю фізичної особи);
- 3) вони є невідчужуваними від фізичної особи;
- 4) такі права не мають економічного змісту;

5) особисті немайнові права тісно пов'язані з особистістю фізичної особи [1, с. 222].

Змістом особистих немайнових прав є сукупність повноважень (можливостей) особи-носія, які включають як позитивні повноваження (здатність за законом визнаватися власником відповідного особистого немайнового блага, так і користуватися воно (блага) в межах, у порядку та у спосіб, що не суперечать закону та призначенню самого блага, а також негативні повноваження (вимагати від усіх інших учасників правовідносин не порушувати цей право), включаючи силу захисту.

Відповідно, особисті немайнові права фізичної особи, які забезпечують природне існування фізичної особи за своєю суттю, є невіддільними від особи, а тому не можуть бути обмежені на період дії воєнного стану.

Право на життя невіддільне від людини, крім того, фізична особа має право на дію будь-якого правового статусу для захисту свого здоров'я та медичної допомоги, а також право на безпечне для життя і здоров'я довкілля, а також у разі виникнення загрози усунути небезпеку, яка загрожує його життю та здоров'ю.

У разі звернення особи до відповідних закладів охорони здоров'я така особа має право на повну та достовірну інформацію про стан свого здоров'я та зберігати таку інформацію в таємниці від третіх осіб. Крім того, особа в період воєнного стану має інші права, передбачені законом, якщо вона перебуває в лікувальному закладі, зокрема на допуск до неї інших медичних працівників, адвоката, священнослужителя та інших осіб [2, с.46].

Підсумовуючи викладене, хотілось би сказати про те, що здійснення особою її особистих немайнових прав в умовах дії правового режиму воєнного стану супроводжується деякими викликами. Перш за все, під час дії правового режиму воєнного стану відбувається обмеження деяких особистих немайнових прав (право на свободу пересування, право на інформацію ін.), та неможливість їх повноцінного здійснення.

Але навіть за таких умов, деякі особисті немайнові права у жодному випадку не можуть бути обмежені (право на життя, право на повагу до честі та гідності, свободу та особисту недоторканість).

В цьому аспекті Україна зобов'язана захищати та охороняти такі особисті немайнові права навіть в такі складні воєнні часи, оскільки захист цих прав є ознакою демократичної, правової та цивілізованої держави.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Свердліченко В. Здійснення особистих немайнових прав в умовах надзвичайного або воєнного стану. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. № 19. 2016. С. 220-223.
2. Немайнові права в період воєнного стану: Євроінтеграційний контекст. Міжнародне право. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2022. № 5. С. 40-51.

Карабазжак Вікторія Сергіївна,

*студентка 1-го курсу факультету цивільної та господарської
юстиції Національного університету «Одеська юридична академія»*

Науковий керівник: *д.ю.н., професор, професор кафедри цивільного
права Давидова І. В.*

ОСОБЛИВОСТІ СПАДКУВАННЯ У ВОЄННИЙ ЧАС: ВІД РИМСЬКОГО ПРАВА ДО СЬОГОДЕННЯ

Спадкове право є однією з центральних підгалузей цивільного права, яке зосереджує в собі сукупність норм, що забезпечують правонаступництво в цивільних правах та обов'язках фізичної особи-спадкодавця. Сучасне цивільне законодавство перебуває під впливом норм римського приватного права, про це свідчить те, що сьогоденне законодавство має схожі риси з нормами римського права, а в деяких випадках повністю повторює його.

Норми спадкового права почали активно розвиватися ще за часів Стародавнього Риму. На кожному етапі розвитку зміст спадкового права зазнавав певних формацій та перетворень, що були пов'язані з розвитком держави, особливо її соціальної та економічної сфери. Хоча на всіх стадіях основою незмінно залишалося майнове правонаступництво. Особливістю римського спадкового права є те, що воно розвивалося паралельно з інститутом власності та сім'ї, адже мало сімейний характер зумовлений всеохоплюючою та абсолютною владою батька. Це означає, що власність зберігалася в межах однієї сім'ї, одного роду [1].

Заповітом у римському праві вважалася правомірна фіксація наміру заповідача, укладена в урочистій формі, із метою надання юридичної сили такому акту після смерті останнього [5].